

התפלגות תוך-עונתית של גשם באגן המזרחי של ים התיכון

הדס רייזר וחיים קותיאל

החוג לגאוגרפיה ולימודי הסביבה, אוניברסיטת חיפה

לאופן בו הגשם מצטבר לאורך השנה יש השלכות מכרעות על תהליכים טבעיים וסביבתיים כמו גם על משק המים וניהולו. אחת השיטות בעזרתה ניתן לאפיין את ההתפלגות השנתית של הגשם במהלך העונה היא על ידי איתור המועדים בהם מצטברים אחוזים שונים מהגשם Dates of Accumulated Percentage כפי שמצגיגים Paz and Kutiel (2003). בתאריכים אלו הצטבר אחוז מסוים מכל כמות הגשם השנתית. המחקר הנוכחי מאתר מהלכים עתיים בהתפלגות הגשם התוך-עונתית בחמש תחנות מדידה באגן המזרחי של הים התיכון. בנוסף נמצאה הסתברותם של כל אחד מהמהלכים הללו והם אופיינו על פי התזמון של הגשם, הכמות השנתית ואורך העונה.

אחוז הגשם המצטבר חושב לכל יום בשנה (365 פעמים), ובכך נוצרו מהלכים שנתיים של הצטברות אחוזי הגשם לכל שנה במחקר. חושבו המתאמים בין כל זוג מהלכים אפשרי בתחנות אשר היוו מסד לניתוח האשכולות Cluster Analysis בשיטת Average Linkage. בכל תחנה נמצאו בין שניים לארבעה מהלכים שונים של התפלגות הגשם בהסתברויות שונות. מכלל המהלכים, המהלך השכיח ביותר (אשכול 1) היה המהלך החציוני בשלושת המשתנים. מבחינת תזמון הגשם בתוך העונה נמצאו שישה אשכולות מוקדמים וארבעה מאוחרים. באף אחת מהתחנות לא נמצא אשכול שהוגדר כגשום, אך נמצאו שלושה אשכולות שהוגדרו יבשים. שלושה אשכולות אופיינו כקצרים מבחינת אורך העונה וארבעה כארוכים. אחת ממשקנות המחקר היא שההסתברות לשנה יבשה גבוהה יותר מההסתברות לשנה גשומה. כמו כן ההסתברות לשנת גשם ארוכה גבוהה יותר מההסתברות לשנת גשם קצרה.

מילות מפתח : התפלגות שנתית של גשם, משטר הגשם, אגן מזרחי של הים התיכון, אורך עונת הגשם, ניתוח אשכולות, כמות גשם שנתית